MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA

Seduta ta' l-24 ta' Novembru, 2006

Rikors Numru. 635/1998/1

Meinrad Calleja

Vs

Kummissarju tal-Pulizija, Direttur tal-Habs u Avukat Generali,
u dan ta’ l-ahhar ghal kull interess li jista’ jollu

Il-Qorti

Preliminari

Rat l-**att tar-rikors** li permezz tieghu r-rikorrent issottometta:

Illi fid-19 ta' Novembru 1995 l-esponent gie mdahhal il-Facilita' Korrettiva ta' Kordin fejn mill-ewwel tpogga f'dik li hija maghrufa bhala "*Division 6"* li hija ntiza ghall-prigunieri li huma kkastigati u cioe' diga' processati u misjuba hatja u kif ukoll ghal dawk il-prigunieri li jkunu taht prevenzjoni detentiva li pero' ma jkunx fl-interess tal-gustizzja li jitpogga f'ripart iehor biex tigi evitata l-kontaminazzjoni tax-xhieda;

Illi l-esponent jirrileva li huwa ma kienx jaqa' taht l-ebda wahda minn dawn il-kategoriji in kwantu illi la kien instab hati u fil-fatt il-proceduri kontrih ghadhom ghaddejjin, u lanqas ma seta' jigi allegat li seta' kien hemm xi riskji ta' kontaminazzjoni ta' xhieda peress li ma kien hemm ebda xhud fil-kawza kontrih fil-mument li kien qed jigi detenut fil-habs;

Illi fis-7 ta' Marzu 1996 gie ttrasferit minn *Division 6* ghal *Division 3,* pero' fil-15 ta' Mejju 1996 rega' gie ttrasferit ghal *Division 6* fejn dam sat-28 ta' Lulju 1996 meta allura rega' gie ttrasferit ghal *Division 4;*

Illi kemm dam f' *Division 6* l-esponent ma kienx igawdi mid-drittijiet li jgawdu minnhom prigunieri ohra bhal per ezempju li wiehed ikollu Radio jew jaqra gazzetti u inoltre l-esponent kien izolat u jghix f'cella li sahansitra kien fiha l-grieden u dan kif ser jigi ppruvat fil-kors ta' dawn il-proceduri;

Illi ghalhekk qaghad kwazi sitt (6) xhur f' *Division 6* u dan bi ksur ta' dak li kienu jistabilixxu r-regolamenti tal-habs, kif ser jigi ppruvat aktar 'il quddiem;

Illi aktar minn hekk hu nghata trattament ghal kollox inuman u degradanti, u di fatti, l-Avukati Difensuri ta' l-esponent fil-proceduri kriminali, rregistraw u vverbalizzaw diversi protesti f'dan is-sens;

Illi ghal zmien twil hu kellu jghaddi billi jigi mcahhad minn drittijiet minimi li d-dinjita' umana jisthoqqilha u li prigunieri ohra kienu jgawdu, bhal per ezempju meta jattendi fil-kappella tal-habs kien ikollu persuna tghassu u anke meta

kienu jarawh il-habs membri tal-familja, u l-Avukati tieghu sabiex ikun jista' jikkonsultahom, kien ikun b'idejh immanettjati;

Illi f'okkazjoni ohra kien ghadu kemm gie lura minn operazzjoni medika u kontra l-parir tat-tabib tal-habs, l-esponent thalla kkarcerat fl-istess kundizzjonijiet li llum qieghed jilmenta minnhom ghalkemm issa gew rimedjati;

Illi dwar dan it-trattament, l-awtoritajiet intimati kien hemm min kien jaf bihom, bhal per ezempju l-Bord tal-Vizitaturi tal-Habs u anke l-istess Direttur intimat dak iz-zmien Emanuel Cassar li fis-7 ta' Novembru 1996 kien talab struzzjonijiet tal-Ministru jekk ghandux ikompli jhalli lill-esponent jigi eskortat minn membru ta' *Special Response Team* meta johrog minn *Division* 6;

Illi dan l-agir ta' l-intimati awtoritajiet li kienu kollha konsapevoli ta' dak li kien ghaddej minnu l-esponent, u li kull mizura mehuda ma kienetx gustifikata u kwindi l-agir ta' l-intimati huwa vjolazzjoni tad-dritt fundamentali ta' l-individwu li jkun imhares minn trattament inuman u degradanti u di piu' ma gietx rispettata in fronte l-prezunzjoni ta' innocenza kif imharsa mill-Kostituzzjoni u kif ukoll mill-Konvenzjoni Ewropeja;

Illi ghalhekk huwa car li da parti ta' l-Awtoritajiet intimati kien hemm ksur pales tad-dritt fundamentali sancit minn artikolu 36 u 3 tal-Kostituzzjoni u Konvenzjoni Ewropeja rispettivament u vjolazzjoni tal-principju tal-prezunzjoni ta' innocenza ai termini ta' l-artikolu 39(5) u artikolu 6(2) tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni Ewropeja rispettivament;

Ghaldaqstant in vista tas-suespost u ghar-ragunijiet fuq imsemmija l-esponent qieghed bil-qima jitlob lil dina l-Onorabbli Qorti joghgobha tiddikjara li l-agir ta' l-awtoritajiet intimati kif fuq spjegati huma bi ksur ta' l-artikoli 36 u 3 tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni Ewropeja rispettivament u bi vjolazzjoni ta' l-artikolu 39(5) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 6(2) tal-Konvenzjoni Ewropeja u li taghti dawk il-provvedimentt u ordnijiet opportuni biex jigi ratifikat u rimedjat il-pregudizzju li sofra l-esponent.

Rat ir-**risposta ta' l-intimati** a fol. 8 tal-process fejn Issottomettew:

(1) Preliminarjament, li la l-Kummissarju tal-Pulizija u lanqas l-Avukat Generali m'huma legittimi kuntraditturi f'din il-kawza stante li ta' l-ewwel mhux responsabbli mit-tmexxija tal-habs waqt li tat-tieni mhux legittimu kontradittur ghaliex galadarba jista' jigi identifikat il-legittimu kontradittur, l-*Attorney General* m'ghandux ghalfejn jigi mharrek u dan ai termini ta' l-artikoli 181 B tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Proceduri Civili. Ghalhekk kemm il-Kummissarju tal-Pulizija kif ukoll l-Avukat Generali ghandhom jigi liberati bl-ispejjez kontra r-rikorrent.

(2) Illi preliminarjament ukoll, billi r-rikorrent seta' uza l-Artikolu 469A tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili, li ilu fis-sehh mill-1 t'Ottubru, 1995, din l-Onorabbli Qorti ghandha tiddeklina milli tisma din il-kawza ghaliex ir-rikorrent kellu rimedji ordinarji ohra. Dwar dan il-punt qed issir referenza ghall-kawza: Spiteri vs Prim Ministru (deciza fil-31 t'Awissu, 1977) fejn l-Ewwel Onorabbli Qorti kienet qalet: "Fic-cirkostanzi l-Qorti ddikjarat ruhha sodisfatta, ai termini tal-*provison"* 47(2) (illum 46) tal-Kostituzzjoni, li r-rikorrent kellu skond il-ligi mezzi ohra xierqa ta' rimedju ghall-ksur minnu allegat u billi, minhabba d-dewmien u n-nuqqas ta' azzjoni tar-rikorrent fl-istadju opportun (attwalment kellu zmien hmistax–il gurnata ghall-appell) dehrilha li hekk kien desiderabbli, iddeklinat li tezercita' s-setghat taghha taht id-dispozizzjonijiet precedenti ta' dak l-artikolu'' **Il-Qorti ta' l-Appell kienet ikkonfermat din id-decizjoni. (Ara Pagni 560 u 569 tad-Decizjonijiet Kostituzzjonali (1964-1978).''**

Ma din ukoll irid jizdied ir-rimedju l-iehor li jinghata mir-Regolamenti tal-Habs li permezz taghhom persuna tista' tressaq l-ilment taghha quddiem il-Bord tal-Vizitaturi.

(3) Illi fil-mertu assolutament ma sar ebda ksur ta' l-artikoli msemmija mir-rikorrent.

(4) Illi d-Divizjoni Sitta hija divizjoni ta' sigurta' masssima u fiha jitpoggew prigunieri kemm issentenzjati u kemm dawk li m'humiex. Fiha jitpoggew persuni meqjusa bhala ta' theddida ghas-sigurta' jew minhabba l-imgieba perikoluza taghhom jew ghax jistghu jaharbu jew jippregudikaw xhieda relatata mal-kaz taghhom. Jitpoggew ukoll persuni b'kastig wara li jinstabu hatja li kisru r-regolamenti tal-habs. ***Dawn ta' l-ahhar normalment kienu jitpoggew fis-sular ta' fuq.***

(5) Illi effettivament ir-rikorrent kien ikollu access ghall-gazzetti. Barra minn dan id-Divizjoni Sitta hija l-ahhar wahda li giet *refurbished* u nfethet f'Ottubru ta' l-1995 u tinsab f'kundizzjoni tajba. Id-Divizjoni 6 dejjem inzammet nadifa.

(6) Illi n-nuqqas ta' radju jew televixin ma jammontax ghal xi ksur ta' l-artikoli msemmija mir-rikorrent. L-Access ghal radju jew televixin huwa privilegg li jista' jitnehha fi kwalunkwe mument mid-Direttur tal-Habs. **Illi meta tqis il-gravita' ta' l-akkuzi tar-rikorrent, bilfors li jkollhom jittiehdu certu mizuri ta' sigurta'.** Eventwalment kien hemm access ghal kull min kien fid-Divizjoni Sitta (mhux b'kastig) biex jista' jara t-televixin kif ukoll il-vidjo fil-*common room* matul certu hin tal-gurnata.

(7) Illi dwar il-verbali maghmula mill-avukati tar-rikorrent waqt il-proceduri kriminali, tela' jixhed id-Direttur tal-Habs ta' dak iz-zmien, is-Sur Emmanuel Cassar li kien spjega l-fatti kif wiehed jista' jara mill-process.

(8) Illi r-rikorrent kien jithalla jmur il-kappella u dan ghaliex dan huwa permess mir-regolamenti tal-habs u biex seta' jezercita' d-dritt tieghu ta' l-espressjoni religjuza. Kienet tittiehed prekawzjoni billi jigi eskortat biex ma jitkellimx mal-prigunieri l-ohra. Huwa wkoll skond ir-regolamenti tal-habs li persuna kienet tghassu waqt il-kollokju mal-familjari.

(9) Illi kemm dam il-habs ir-rikorrenti ibbenifika darbtejn mill-*Prison Leave* – darba biex jattendi l-maghmudija tat-

tifel tieghu u darb'ohra biex imur jara lit-tifel li kien ser jaghmel operazzjoni fi klinika privata.

(10) Illi l-allegazzjonijiet kollha li gab ir-rikorrent bl-ebda mod ma jistghu jitqiesu bhala trattament inuman jew degradanti la skond il-Kostituzzjoni ta' Malta u lanqas skond il-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem. Dwar dan qed issir referenza ghall-kapitolu intier fil-ktieb "*The European Convention on Human Rights"* ta' O' Boyle, ta' l-istharrig ta' l-istess artikolu minn Fawcett f' "*The European Convention on Human Rights"* u ta' kwalunkwe awtur iehor.

(11) Illi l-prezunzjoni ta' l-innocenza hija haga strettament li ghandha x'taqsam ma' preceduri gudizzjarji, jigifieri meta l-kaz ikun qieghed quddiem il-Qorti. Huwa d-dmir tal-Qorti li thares dan il-principju. Fir-rikors promotorju, ir-rikorrent imkien ma jirreferi ghal xi proceduri quddiem Qorti u ghalhekk ir-referenza ghall-artikolu 39(5) tal-Kostituzzjoni u ghal paragrafu (2) ta' l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni dwar Id-Drittijiet tal-Bniedem hija rrelevanti.

Illi fi kwalunke kaz ma jistax wiehed jifhem kif il-mizuri necessarji li jittiehdu f'habs fejn partikolarment l-akkuzi huma ta' natura gravi jistghu xi darba jitqiesu bhala li jmorru kontra dan il-principju.

Ghaldaqstant din l-Onorabbli Qorti ghandha tichad it-talbiet kollha tar-rikorrent bl-ispejjez kontrih.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Rat is-sentenzi preliminari taghha a fol 8 u 63 tal-process;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat in-noti tal-partijiet;

Eccezzjonijiet Preliminari

B'sentenza preliminari taghha tal- 14 ta' Lulju 1999 (a fol 63 et seq), dina l-Qorti kienet laqghet l-ewwel eccezzjoni tal-intimati u lliberat lill-Kummissarju tal-Pulizija u lill Avukat Generali mill-osservanza tal-gudizzju, izda cahdet it-tieni eccezzjoni ta' l-intimati li r-rikorrent kellu rimedji ohra.

Talbiet

Ir-rikorrent qed jitlob li dina l-Qorti tiddikjara li l-agir ta' l-awtoritajiet intimati kien bi ksur ta' l-artikoli 36 u 3 tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni Ewropeja rispettivament u bi vjolazzjoni ta' l-artikolu 39(5) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 6(2) tal-Konvenzjoni Ewropeja in kwantu vvjolaw id-dritt fundamentali tieghu li jkun imhares minn trattament inuman u degradanti u li ma gietx rispettata fil-konfront tieghu l-prezunzjoni ta' innocenza kif imharsa mill-Kostituzzjoni u kif ukoll mill-Konvenzjoni Ewropeja.

L-intimat Direttur tal-Habs wiegeb li t-trattament tar-rikorrent f'divizjoni 6 ma kienx jammonta ghall ksur ta' l-Artikolu 3 tal-Konvenzjoni u 36(1) tal-Kostituzzjoni imma r-rikorrent gie trattat bhala *high security risk.* Illi l-prezunzjoni ta' l-innocenza tar-rikorrent giet rispettata f'kull hin u fil-perjodu meta nzamm f'divizjoni 6 taht detenzjoni preventiva huwa kien formalment akkuzat li kkommetta reati ta' natura serja u cjoe traffikar ta' ammonti sostanzjali ta' droga u attentat ta' qtil ta' persuna prominenti fil-pajjiz. Inoltre fl-assjem tal-provi prodotti ghandu jirrizulta li r-rikorrent ma rnexxilux jilhaq dak il-grad ta' prova konvincenti 'l hinn minn rakkonti u allegazzjonijiet mhux pruvati li hafna minnhom huma bazati fuq *detto del detto*.

Ligi

Tortura jew ghal trattament jew piena inumana jew degradanti.

L-Artikoli 36(1) tal-Kostituzzjoni u 3 tal-Konvenzjoni huma kwazi identici fl-portata u s-sinjifikat taghhom:

36(1): Hadd ma ghandu jkun assoggettat ghal piena jew trattament inuman jew degradanti.

3: Hadd ma ghandu jkun assoggettat ghal tortura jew ghal trattament jew piena inumana jew degradanti.

Presunzjoni ta' innocenza

L-artikolu 39(5) tal-Kostituzzjoni jipprovvdi li: *Kull min jigi akkuzat b'reat kriminali ghandu jigi meqjus li jkun innocenti sakemm jigi pruvat jew ikun wiegeb li huwa hati,* mentri l-artikolu 6 (2) tal-Konvenzjoni jipprovvdi li*: Kull min ikun akkuzat b'reat kriminali ghandu jigi meqjus li jkun innocenti sakemm ma jigix pruvat hati skond il-ligi.*

Provi

Meinrad Calleja xehed li hu kien izomm djarju fuq bicca karta biex ikollu *record* ta' x'ezattament gara u ma garax. Xehed il meta ddahhal l-habs mall-ewwel tpogga go Divizjoni 6, li kienet divizjoni ta' kastig ghal dawk li kienu gew misjuba hatja u ghal dawk li kontra taghhom kienu ittiehdu passi dixxiplinari.

Hu kien ilmenta mad Direttur tal-Habs ghax kien qed jigi mizmum arbitrarjament f' *division* ta' kastig meta ma kienx ghadu kundannat u kien michud minn affarijiet li normalment huma koncessi lill prigunieri ohra. Dan kollu kellu effett fuq sahtu fizikament u psikologikament. Kien jilmenta wkoll dwar l-istat tad-divizjoni fejn kien mizmum.

Meta kien tpogga f' *division* 6 hu kien jithalla imsakkar il-hin kollu hlief ghal siegha kuljum u dam hekk ghal xaghrejn shah. Imbaghad nizzluh isfel fejn seta johrog mic-cella u jiehu l-arja. Fid-Division 6 fic-cella ta' fuq kien hemm nuqqas ta' ventilazzjoni – billi kien hemm tieqa zghira bil-hadid – u fil fatt wara li lmenta kienet inghalqet u irrangaw il-ventilazzjoni. Fic-cella f'dina d-divizjoni ma kienx hemm il-facilitajiet normali tant li kien ikollu jiekol jew fl-art jew fuq is-sodda. Kellu dawl qawwi fic-cella quddiemu li kien jibqa' mixghul sal 10 ta' bil-lejl. Ma kienx

jithalla jzomm *toiletries* jew jiehu *shower* u ma kellux access ghall affarijiet personali tieghu.

Meta kien jiltaqa mal Avukati difensuri tieghu kienu jiehduh bil-manetti. Ghamel xaghrejn ma jistax icempell lill familjari tieghu u kien ikun skortat ghal 24 siegha kuljum u l-vizti kienu jkunu sorveljati u jsiru f'postijiet differenti. Kien l-uniku prigunier ittrattat b'dan il-mod. Kien ikun prezenti ufficjal mal-mejda meta ikollu l-viziti mill-familjari tieghu li kien ikun bit-*telephone* jisma l-konversazzjoni mal-familjari tieghu. Kien ikun bil-manetti wara hgiega.

Ghamel zmien meta kien ikun assolutament wahdu fid-division 6. Meta kien imur il-Kappella kien ikun manettjat u kien jithalla izolat fil-Kappella.

Hu ma kienx thalla jcempel lill ibnu ta' 4 snin fil-Christmas 1995 u fl-ewwel tas-sena. Imbaghad thalla jcempel wara l-festi u qabel ma rega deher il-Qorti li qabel kienet irrakkomandat li hu jcempel lit-tifel (ara verbal a fol 107).

Ir-rikorrent xehed li hu ma setghax ikollu vizti mat-tifel ghax is-Surgent Zahra dejjem kien jiffissahomlu f'hinijiet mhux normali bhal haddiehor meta t-tifel ma setghax jigi.

Ir-rikorrent jghid li f'Division 6 kien hemm min anke pprova jaghmel suwicidju u semma lill certu Joseph Grech. Isemmi li s-Surgent Zahra, li kien ghassa mieghu, kien jheddu kontinwament, u jsemmi meta qallu li ma kienx ser jara aktar lit-tifel tieghu; jew meta kienu fejn il-forka u qallu li ismu kien ser ikun fejn kien hemm dawk li hadu l-forka. Kien ghamel *complaint* fuq hekk mal Ombudsman.

Meta kien f'Division 6 kien sar *refurbisment* fid-division u s-Surgent Zahra kien qabbad lill prigunier Alfred Bugeja, maghruf bhala l-Porporina biex ibajjad id-Division u dana wara li huwa kien ikkomplenja dwar l-istat ta' dina d-Division

Meta kien Division 6 kien iddahhal l-Isptar xi erba darbiet. Darba minnhom kien ghamel operazzjoni u wara l-operazzjoni reggha haduh mill-ewwel f'Division 6

ghalkemm it-tabib kien irrakkomanda li jittiehdet go Division normali.

Meta kien rega ddahhal f'Division 6 it-tieni darba hu rega kellu problema ta' sahha u ttiehed l-isptar b'anzjeta u kellu *heart beat* mghaggla. Dr. Chris Muscat kien irrakkomanda li johrog minn Divizjoni 6 ghax kienet qed taghmillu hsara f'sahhtu . Ir-rikorrent isostni li d-Direttur tal-Habs kien injora t-talba tieghu u anke tat-tabib Muscat li riedu li jiccaqqlaq minn dik id-Division.

Meta kien f'din id-Division hu kien bata minn infezzjonijiet minhabba d-drenagg li ma kienx qed jahdem tajjeb u kien hemm numru kbir ta' grieden. Kien anke ghamel ilment quddiem il-Qorti tal-Magistrati fuq hekk. Ighid li kien hemm prigunieri ohra li batew infezzjonijiet simili minhabba l-grieden. Kienu gew anke tas-Sanita' li ffumigaw il-post.

Hu kien ilmenta dwar il-kondizzjoni tieghu fizika u psikologika kif ukoll dwar il-post fejn kien qed jigi mizmum mad-Direttur tal-Habs innifsu; quddiem il-Qorti tal-Magistrati; mal Bord tal-Habs; mas-Surgent inkarigat minnu PS B. Zahra; mat-tobba tal-habs; mal-Ombudsman; ma' l-Amnesty International; ma' l-European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment (CPT) u kien anke ghamel *hunger strike* bhala protesta, izda l-posizzjoni ma tbiddlitx.

Emanuel Cassar, ex Agent Direttur tal-Habs, xehed li hu kien jirrispondi lill Ministeru ta' l-Intern. Hu kien jiddeciedi fejn jitpoggew il-prigunieri u ma kien jikkonsulta ma hadd. Ir-rikorrent kien idahhal il-habs u kien tpogga f'Division 6 minhabba n-natura tal-kaz li kien wiehed serju fejn kellu akkuza fuq assocjazzjoni ta' traffikar ta' 80 kilo droga u ghalhekk poggih hemm biex ma jkunx hemm attentati ta' hrib. Hu kien gie nfurmat mid-Depot li r-rikorrent kien prigunier ta' *high risk* u seta jkollu ghajnuna biex jahrab.

Dwar Division 6 jghid li dina kienet ghada kemm giet refurbished u mibdula bhala divizjoni ta' sigurta' massima. Fiha zewg sulari, t'isfel ghal prigunieri *long term*, u ta' fuq ghal dawk il-prigunieri li jigu dixxiplinati, kemm dawk

sentenzjati kif ukoll dawk *awaiting trial*. F'din id-Division kien hemm prigunieri ohra meta r-rikorrent dahal. Din id-Division kellha regime differenti mill-kumplament tal-Habs per ezempju ma setghux jithallew affarijiet goc-cella; ma kienx hemm television; il-viziti kienu aktar ristretti; il-hinijiet ta' fuq kienu differenti minn dawk tas-sular t'isfel. Ir-rikorrent ma kienx tpogga hemm bhala kastig imma ghax kien *high risk*.

L-intimat Cassar jghid li ma kienx jaf li r-rikorrent kien qieghed fis-sular ta' fuq u li meta sar jaf kien offrilu li jnizzlu fis-sular t'isfel izda dan ma riedx izda ma jiftakarx x'kienet ir-raguni ghaliex ma riedx. Lanqas ma jiftakar jekk kienx hu li offrilu li jinzel isfel jew haddiehor. Ighid li ma jiftakarx xi struzzjonijiet kien hemm bil-miktub dwar manetti.

L-ewwel *complaint* tar-rikorrent kienet ghax kien tpogga Division 6 u ma thalliex jiehu *shower*. Hu jghid li ma kien ta ebda ordni biex ir-rikorrent ma jithalliex jiehu *shower*.

Kellu *complaint* ohra li kien hemm dawl qawwi fil-faccata tac-cella li kienet iddum mixghula sal ghaxra ta' bil-lejl. Id-dawl fic-cella kien ikkontrollat minn barra.

Ighid li ghal bidu minhabba ragunijiet ta' sigurta' ma kienx halla lir-rikorrent icempel imma mbaghad beda jinghata telefonati regolari fi Frar 1996. Ma jiftakarx jekk kienitx saritlu talba biex ir-rikorrent icempel lit-tifel qabel tressaq il-*complaint* quddiem il-Magistrat. Ma jafx jekk wara kienx tah permess icempel lit-tifel jew le. Ighid li jekk ma tahx li jcempel, ir-raguni kienet ghax ma setghax; raguni ta' sigurta' u affarijiet hekk.

Ighid li r-rikorrent kien jinghata vizti mill-bidu pero' kien ikun eskortat u l-viziti jigu *monitored* skond ir-regolamenti. Dwar *television* jghid li ma kienx possibli li jitpogga wiehed fic-cella minhabba il-*voltage* u l-gazzetti minhabba sigurta'.

Ir-rikorrent kien ghamel zmien twil fid-Division 6 u ried jaghtih cans ghax ma kienx bi hsiebu jzommu zmien twil

hemm. Il-massimu ta’ *long term* prisoner kien li jinzamm hemmhekk mhux iktar minn 6 xhur bejn 3 sa 6 xhur (fol 253).

Ighid li r-rikorrent kien mar xi erba darbiet l-isptar u cahad li hu ma kienx segwa rakkomandazzjoni tat-tabib biex ir-rikorrent ma jergax imur f’Division 6 wara li gie mill-isptar. Lilu la ta’ l-isptar u la t-tabib ma ghamlulu xi rakkomandazzjoni biex dan ma jibqghax fid-Division 6. Kien ikun mignun biex ma jsegwix ir-rakkomandazzjoni tat-tabib imbaghad jigrilu xi haga u jehel hu. Anzi jghid li l-unika rakkomandazzjoni li ghamillu Dr. Chris Muscat kienet li lir-rikorrent izommu f’cella bil-kancell, u li dan jirrizulta mill-*file* mediku.

L-intimat xehed li fid-Division 6 qatt ma kien hemm problemi ta’ drenagg u qatt ma kien hemm *infections*. Izda grieden kien hemm u dana meta kienu qed inehhu l-hamrija pero’ l-grieden kienu taht kontroll. Ighid li ma kinitx xi haga kbira li hemmhekk tara xi gurdien. Kienu sabu wiehed mejjet izda mhux f’xi cella.

Konsiderazzjonijiet Legali

L-artikolu 3 tal-Konvenzjoni jipprezenta projbizzjoni assoluta u mhiex possibbli eccezzjonjiet jew deroga taht l-artikolu 15, u dana irrispettivament mill-agir tal-vittima (ara Chahal vs UK – 1996). Minhabba f’hekk “*the threshold for treatment falling within the scope of article 3 has been set high by the Convention organs*”.

Fil-Greek case, saret distinzjoni bejn “*a certain roughness of treatment*” u atti li jaqghu taht l-artikolu 3 dwar tortura jew ghal trattament jew piena inumana jew degradanti.

It-test li gie stabbilit mill-Qorti Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem hu “*that of attaining a certain minimum level of severity*”. L-approc basiku huwa li :
“*Ill-treatment must attain a minimum level of severity if it is to fall within the scope of article 3. The assessment of this minimum is, in the nature of things, relative; it depends on*

all the circumstances of the case, such as the duration of the treatment, its physical and mental effects and, in some cases, the sex, age and state of health of the victim". (ara Ireland vs U.K. para 162).

Ghalhekk fil-kaz in ezami l-Qorti trid izzomm bilanc bejn id-drittijiet fundamentali tal-persuna deprivata mill-liberta' taghha u l-esigenzi ta' sitwazzjoni li tirrikjedi sigurta.

Kif jghidu l-awturi f'dina l-materja

"*A (convicted) prisoner's deprivation of liberty does not mean that he loses the protection of the other fundamental rights in the Convention. The enjoyment of these rights must however inevitably be tempered by the reasonable exigencies of his situation and the requirements of security will weigh significantly in any balancing exercise of justification… Prisoners are in a particularly vulnerable position , almost all, if not all, aspects of their lives, being subject to regulation by authority. The potential for interference and restriction in fundamental rights and freedoms is considerable and reflected by the wide number of issues raised in prisoner cases*". (K. Reid . The European Convention of Human Rights).

Skond il-gurisprudenza tal-Qorti Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem, id-dover tal-Qorti huwa li taccerta ruhha li jkun hemm "*the existence of legal and factual conditions of detention*" ; "*that personal dignity and the right of defence are guaranteed*"; "*to ensure that restrictions to these rights are strictly proportional to the goal to be achieved*"; "*that the person detained is not subjected to torture or any other inhuman or degrading treatment*" u "*to declare as unlawful detention measures that are secret or unlimited in duration*"

Konsiderazzjonijiet ta' fatt

Jirrizulta li r-rikorrent kien tressaq il-Qorti fuq akkuzi ta' traffikar ta' ammont sostanzjali ta' droga u ta' assoccjazzjoni ta' trafffikar u in segwitu rega tressaq fuq

attentat ta’ qtil ta’ persuna prominenti fil-pajjiz. Fid-19 ta’ Novembru 1995 kien iddahhal gewwa l-Facilita’ Korrettiva ta’ Kordin u mill-ewwel tqieghed f’Division 6, li huwa repart separat mill-bqija tal-habs. Wara hames xhur u cjoe fis-7 ta’ Marzu 1996 ir-rikorrent gie trasferit ghal Division 3. Imbaghad fil-15 ta’ Mejju 1996 meta r-rikorrent kien tressaq it-tieni darba l-Qorti fuq akkuza ohra, hu rega gie trasferit ghal darb’ohra f’Division 6 fejn dam sad-29 ta’ Lulju 1996 meta mbaghad gie trasferit ghal Division 4 fejn ghadu hemm sal lum. B’kollox dam daqs tmien xhur fid-Division 6.

L-uniku intimat li fadal f’dina l-kawza hu d-Direttur tal-Habs. Emanuel Cassar kien agent Direttur mill-31 ta’ Lulju 1995 sal-10 ta’ Frar 1997. Imbaghad rega’ mar hemm fit-8 ta’ Frar 1999 u spicca f’Settembru 2002. Emanuel Cassar kien jiddeciedi fejn jitpoggew il-prigunieri u ma kien jikkonsulta ma hadd. Kien iwiegeb lill Ministeru ta’ l-Intern.

Jibda biex jinghad li skond ir-rikorrent hu kien izomm djarju fuq bicca karta biex ikollu *record* ta’ x’ezattament gara u ma garax u dak li xehed kien minn dak li ghadda minnu u dak li kellu annnotat fil-karti li kien izomm. L-intimat sostna li l-maggjor parti ta’ l-allegazzjonijiet li ghamel ir-rikorrent kienu xejn hlief rakkonti mhux korroborati jew inkella detto del detto minn familjari tieghu.

Illi huwa veru li r-rikorrent ghamel diversi ilmenti u rrakkonta diversi episodji, izda gie konfermat mill-provi li dawn l-ilmenti effettivament kienu saru ripetutament u lil diversi awtoritajiet; xi whud minn dawn l-ilmenti kienu, wara xi zmien, rimedjati; ohrajn kienu riskontrati minn dawn il-bordijiet jew awtoritajiet tal-habs u ta’ barra. Naturalment ir-rikorrent setgha biss jigi korroborat mill-familjari tieghu li kienu jinviztawh u jaraw is-sitwazzjoni li kien fiha, u minn xhiex kien ghaddej. Il-Qorti ma kienitx ser tistenna li r-rikorrent jigi korroborat mill-intimat jew mis subordinati tieghu. Lanqas kienet ser tistenna li l-intimat jigi provvdut bir-*recordings* tat-telefonati, jew tal-orarju tal-vizti tieghu jew tal-file mediku u dokumenti ohra privileggjati. F’sitwazzjoni bhala din, il-posizzjoni tar-

rikorrenti hi l-hin kollu ghat-telgha u l-kompitu tal-Qorti hu li tara jekk f'din is-sitwazzjoni r-rikorrent irnexxilux jipprova dak li qed jallega.

Hemm qbil li t-trattament tar-rikorrent kien differenti minn ta' prigunieri f'Divisions ohra. L-intimat jghid it-trattament kien l-istess bhal ta' prigunieri ohra li kienu fid-Division 6 hlief ghal iskorta u viziti li kien ikollu, u ggustifika dan il-trattament ghax ir-rikorrent kien *high security risk*. Min naha l-ohra ir-rikorrent isostni li t-trattament tieghu kien totalment differenti minn prigunieri ohra li anke kienu fl-istess divizjoni bhalu u mhux hekk biss imma ghalkemm hu ma kienx sentenzjat u lanqas ikkastigat, tpogga f'cella, f'divizjoni li ghalkemm jghidulha li hija *high security* fil-fatt hi *solitary confinement*. L-intimat jaqbel li r-rikorrent kien f'dik id-divizjoni mhux b'kastig.

L-intimat jiggustifika l-fatt li hu pogga lir-rikorrent mal-l-ewwel f'Division 6 billi kellu informazzjoni li r-rikorrent kien perikoluz u kellu min setgha jghinu biex jahrab. Izda ma tressqet ebda prova sodisfacenti li, meta ddahhal l-ewwel darba f'divizjoni 6 il-kondotta tar-rikorrent kienet ta' riskju ghas-sigurta', hlief ghal fatt li hu kien akkuzat bi traffikar ta' sostanza konsidervoli ta' droga u *conspiracy*. Fit-tieni okkazzjoni rega iddahhal fid-divizjoni 6 minhabba akkuza dwar attentat ta' qtil. Ma giex svelat min kien tah l-informazzjoni mid-Depot lill intimat li r-rikorrent kien perikoluz, li kien *high security* jew li kellu ghajnuna biex jahrab. Baqghet biss informazzjoni li jafha l-intimat biss.

Mandankollu l-Qorti qed taccetta l-apprezzament ta' fatt li ghamel l-intimat li r-rikorrent kien *high risk* u li ghalhekk kellu jiehu l-mizuri li ha. Izda dan kien jimporta wkoll li fl-istess waqt id-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti jibqghu illezi. Il-Qorti pero' hi tal-fehma, wara li semghet il-provi, li nonostante l-mizuri li ha, l-intimat eccedda fl-agir tieghu, b'mod li, kif ser jinghad, lleda d-drittijiet fondamentali tar-rikorrent, u "*he did not ensure that restrictions to these rights are strictly proportional to the goal to be achieved*".
Fir-rapport tieghu lill Gvern ta' Malta wara l-vizta li saret f'Malta mill European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment (CPT) mit-

13 sat-18 ta ‘ Mejju 2001, dan il-kumitat rrefera ghall principji applikabbli f’dina l-materja ta’ *high security units* li huma kienu fformulaw fil hdax ir-rapport taghhom. Dawn il-principji kienu jghidu li:

In every country there will be a certain number of prisoners considered to present a particularly high security risk and hence to require special conditions of detention. The perceived high security risk of such prisoners may result from the nature of the offences they have committed, the manner in which they react to the constraints of life in prison, or their psychological/psychiatric profile. This group of prisoners will (or at least should, if the classification system is operating satisfactorily) represent a very small proportion of the overall prison population. However, it is a group that is of particular concern to the CPT, as the need to take exceptional measures vis-à-vis such prisoners brings with it a greater risk of inhuman treatment.

Prisoners who present a particularly high security risk should, within the confines of their detention units, enjoy a relatively relaxed regime by way of compensation for their severe custodial situation. In particular, they should be able to meet their fellow prisoners in the unit and be granted a good deal of choice about activities. Special efforts should be made to develop a good internal atmosphere within high-security units. The aim should be to build positive relations between staff and prisoners. This is in the interests not only of the humane treatment of the unit's occupants but also of the maintenance of effective control and security and of staff safety.

The existence of a satisfactory programme of activities is just as important - if not more so - in a high security unit than on normal location. It can do much to counter the deleterious effects upon a prisoner's personality of living in the bubble-like atmosphere of such a unit. The activities provided should be as diverse as possible (education, sport, work of vocational value, etc.). As regards, in particular, work activities, it is clear that security considerations may preclude many types of work which

are found on normal prison location. Nevertheless, this should not mean that only work of a tedious nature is provided for prisoners.

It is axiomatic that prisoners should not be subject to a special security regime any longer than the risk they present makes necessary. This calls for regular reviews of placement decisions. Such reviews should always be based on the continuous assessment of the individual prisoner by staff specially trained to carry out such assessment**. Moreover, prisoners should as far as possible be kept fully informed of the reasons for their placement** and, if necessary, its renewal; this will inter alia enable them to make effective use of avenues for challenging that measure.

Fil-kaz in ezami, l-intimat, li kkunsidra lir-rikorrent bhala *high security risk*, kuntrarjament ghall dak suggerit mic CPT, minflok *a relatively relaxed regime within the confines of detention*, biex ipatti ghar-regime li kien impona fuq ir-rikorrent, zamm lir-rikorrent appartat minn prigunieri ohra, wahdu, (*solitary*) f'cella bl'inqas affarijiet possibili fiha (lanqas mejda), b'nuqqas ta' ventilazzjoni, bla access ghal gazzetti, gurnali jew kotba, TV, Radio u dawl qawwi quddiemu ghal 16 il-siegha fil-gurnata minn liema cella ir-rikorrent setgha johrog minnha biss ghal siegha kuljum u fejn kien ikun skortat u anke mmanettjat hafna mill-hin. Inoltre skond ir-rikorrent (u hawn hu ma giex kontradett) hu qatt ma gie infurmat ghaliex kien tpogga f'dika d-divizjoni b'restrizzjonijiet inkluz rekluzjoni ghal zmien twil meta kien semplicement fuq detenzjoni preventiva u mhux qed jiskonta piena ta' habs imposta minn Qorti.

Skond hu r-rikorrent, Patrick Calleja, meta r-rikorrent tpogga f'dina d-divizjoni kien qed ibati hafna u d-dehra fizika tieghu nbidlet. Kien sar qisu animal imgerrex li qed jikkumbatti biex jghix.

Minn ezami tal-provi jirrizulta li r-rikorrent thalla f'Division 6 komplessivament ghall 8 xhur f'divizjoni, li apparti li kienet post ta *high security*, kienet post ta' kastig. Carmelo Cachia, gwardjan il-habs, xehed li Divizjoni 6 hija Division ta' kastig. (ara ukoll xhieda ta' Victor Agius) u minn kien jigi dixxiplinat jew kastigat kien jintbghat hemm. Meta r-rikorrent dahal il-habs hu ma kienx hemm b'kastig u dan hu ammess mill-intimat.

Meta r-rikorrent kien jiccaqlaq mic-cella kien jigi skortat dejjem mill-istess ufficjal il-hin kollu u kien ikun manettjat kemm meta jmur il-kappella, kemm meta jkellem l-Avukat kif ukoll meta jkollu l-vizta mill-familja. Dwar dan l-intimat xehed li ma jiftakarx x'kienu l-struzzjonijiet dwar il-manetti u jghid li din kienet responsabilita' tal-ufficjali inkarigati. Izda r-rikorrent jiftakar sew kif kienu jiehduh bil-manetti.

Ir-rikorrent isemmi okkazzjoni partikolari meta ma thalliex icempel lill familjari tieghu u lanqas lit-tifel ta' 4 snin fil-Milied. Ir-rikorrent dahal f'Divizjoni 6 f'Novembru 1995 sa Frar 1996 hu ma kienx thalla jcempell lill familjari tieghu ghalkemm kien ikollu viziti. Ir-rikorrent kien talab permess quddiem il-Qorti tal-Magistrati biex ikun jista jcempel lil ibnu fil-Christmas jew fl-ewwel tas-sena u ghalkemm kien hemm rakkomandazzjoni mill-Qorti biex ikun jista jcempel lill ibnu hu baqa ma thalliex icempel u kien biss fi Frar 1996 li nghata l-permess li jcempel regolari. Dwar dan l-episodju l-intimat jghid li ma jiftakarx jekk kienitx saritlu talba biex icempel lit-tifel qabel tressqet il-*complaint* quddiem il-Magistrat. Ma jafx jekk kienx tah permess lir-rikorrent biex icempel lit-tifel jew le, u jekk ma tahx ir-raguni kienet ghax ma setghax. F'dan il-kaz semma ukoll raguni ta' sigurta' ghal telefonata ma tifel ta 4 snin. Ir-rikorrent ikkonferma li fil-fatt hu ma kienx thalla jcempel.

Jirrizulta ukoll li waqt il-*contact* u *non-contact visits* li kien ikollu r-rikorrent kien ikun dejjem prezenti s-Surgent Bernard Zahra. Ir-rikorrent kien ikun immanettjat u s-Surgent kien jisma kull ma jinghad fuq telephone. Il-hinijiet tal-*contact visits* ma kienux ikunu regolari u gieli familjari tar-rikorrent marru ghal xejn jew kellhom idumu

jistennew sakemm issir il-vizita (ara xhieda tal-mara tar-rikorrent).

Meta kien Division 6 ir-rikorrent kien ghamel operazzjoni taht anestesija generali l-isptar u immedjatament wara l-operazzjoni reggha ddahhal f'Division 6 ghalkemm skond ir-rikorrent it-tabib tal-habs kien irrakkomanda li jittiehdet go Division normali.

Meta kien f'Division 6 ir-rikorrent kellu problema ta' sahha u ttiehed l-isptar b'anzieta u *heart beat* mghaggla. Ir-rikorrent isostni li Dr. Chris Muscat kien irrakkomanda li hu johrog minn Divizjoni 6 ghax kienet qed taghmillu hsara f'sahhtu izda d-Direttur tal-Habs kien injora t-talba tieghu u anke tat-tabib Muscat.

L-intimat Direttur tal-Habs jichad li hu ma segwiex ir-rakkomandazzjoni tat-tabib u jghid li, la ta' l-isptar u la t-tabib, ma ghamlulu xi rakkomandazzjoni biex ir-rikorrent ma jibqghax f'division 6. Ighid li mhux daqshekk bahnan li ma joqghodx fuq parir ta' tabib, anzi jsostni li l-unika rakkomandazzjoni li ghamel Dr. Chris Muscat kienet li lir-rikorrent izommu f'cella bil-kancell, u din tirrizulta mill-*file* mediku (li pero' ma giex ezibit).

Dr. Chris Muscat, meta xehed ma ftakarx dettalji, pero' kkonferma li r-rikorrent kien qed ibati minn diversi sintomi, ugigh f'sidru, qtugh ta' nifs, pressjoni gholja u li kien nizzel kollox fl-istorja tar-rikorrent li qeghdha f'Kordin (li ma gietx ezibita). Darba kien baghtu l-isptar minhabba pressjoni gholja u kien issuggerixxa li jmur post iehor izda, wara dan is-suggeriment, l-istess baqa' jarah f'Division 6.

Dr. Christopher Cassar ikkonferma ukoll li r-rikorrent kien qed ibati minn diversi kondizzjonijiet – *chest pain*, hrug ta' stonku, minn *hiatus hernia* li tista' tkun konnessa ma anzjeta. Jaf li qallu biex ma jibqax fid-Divizjoni 6 (ara fol 53). Meta mbaghad ir-rikorrent hareg minn Division 6 dan ma baqax jitlob ghal tabib daqs qabel.

Jirrizulta minn dawn il-provi li r-rikorrent kien mar l-isptar diversi drabi minhabba l-istat ta' sahtu meta kien f'din id-Division, u fl-okkazzjoni meta sarlu intervent kirurgiku fuqu, hu kien rega tpogga fl-istess cella wahdu f'Divizjoni 6 u mhux f'xi Divizjoni ohra ghall-konvalexxenza. L-intimat ma kellhux bzonn tar-rakkomandazzjoni tat-tabib biex jiddeciedi jekk kienx floku li r-rikorrent ma jithalliex wahdu f'cella wara operazzjoni.

Ir-rikorrent xehed wkoll li kien qed ibati minn infezzjonijiet minhabba d-drenagg li ma kienx qed jahdem tajjeb u li kien hemm numru kbir ta' grieden u kien ghamel ilment quddiem il-Qorti tal-Magistrati fuq hekk. Ighid ukoll li kien hemm prigunieri ohra li batew minn infezzjonijiet simili minhabba l-grieden. L-intimat isostni li ma kienx hemm problemi ta' drenagg u grieden kienu sabu wiehed mejjet meta kienu qed inehhu l-hamrija pero' mhux fic-cellel. Carmelo Zahra, gwardjan il-habs xehed (ara fol 216) li kien hemm hafna grieden, ghalkemm ra wiehed biss, u dana setgha jghidu ghax kien hemm tracci ta' hafna. Dawn l-ilmenti dwar il-grieden kienu damu xi gimgha.

Ir-rikorrent isemmi wkoll li hu kien ilmenta ma European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment (CPT). Fir-rapport tieghu dan il-kumitat isemmi (ara fol 139 et seq) li:
In every country there will be a certain number of prisoners considered to present a particularly high security risk and hence to require special conditions of detention. The perceived high security risk of such prisoners may result from the nature of the offences they have committed, the manner in which they react to the constraints of life in prison, or their psychological /psychiatric profile. This group of prisoners will (or at least should, if the classification system is operating satisfactorily) represent a very small proportion of the overall prison population. However, it is a group that is of particular concern to the CPT, as the need to take exceptional measures vis-à-vis such prisoners bring with it a greater risk of inhuman treatment. In this respect, the CPT would like to recall the principles set out in its 11th Annual Report.

The Maximum Security Unit (MSU), which is situated in Division V1 (lower level), entered into service in 1995; its purpose is to accommodate prisoners to a confinement measure on investigative or security grounds. The MUS has rarely been used and was occupied at the time of the May 2001 visit.

The material conditions and regime applicable in the MSU, call for no particular comment.

However, the delegation did meet a prisoner who had spent almost six months in the Unit (in 1996-1997), apparently to counter a risk of collusion. He claimed that he had been subjected to a regime which was more severe than the one prescribed by the unit's internal order, and which allegedly entailed, inter alia, being deprived of a radio, television, sports activities, and access to the library, as well as being handcuffed while receiving visits from his lawyer.

The case was subsequently examined by the Ombudsman, whose findings were largely consistent with the complainant's allegations. Moreover, the Ombudsman found that the prison authorities had ignored a prison doctor's recommendation to remove the person concerned from solitary confinement. He also considered that the measures taken in respect of the prisoner were excessive, despite being technically within the letter of the Prison Regulations, and that they amounted to the imposition of a disciplinary punishment (which was not formally the case).

Hu accettat mill intimat (ara nota a fol 11 tan-nota ta' sottomissjonijiet) li certi lmenti li ghamel ir-rikorrent fil-bidu meta kien fid-Divizjoni 6 u li irrizultaw li kienu gustifikati gew rimedjati fl-iqsar zmien possibili. Fosthom isemmi l-ilment dwar id-dawl qawwi; l-ilment dwar il-gazzetti, it-*television* u *radio*. Izda jirrizulta li r-rikorrent kellu diversi lmenti ohra li l-Qorti gja ezaminat li ma gew rimedjati u li r-

rikorrent isostni li kisrulu d-drittijiet fundamentali tieghu fosthom:

Li nzamm f'post ta' kastig ghal zmien tmien xhur meta hu suppost kien prezunt innocenti u ma kienx sentenzjat jew kastigat u dana minghajr ma nghata raguni;

Li thalla f'rekuzjoni prolungata, kwazi wahdu, bl-kuntatt ma hadd (hlief li johrog ghal siegha kuljum mic-cella.)

Li kien jigi sorveljat u skortat il-hin kollu u mmanettjat kull fejn imur;

Li ma kien hemm ebda privatezza fil-kuntatti tieghu mal-familjari tieghu;

Li ma kienx inghata kura medika adekwata meta kienet necessarja;

Ir-rikorrent jaccetta li l-intimat Direttur tal-Habs kien imexxi tajjeb il-habs u jzomm il-buon ordni u d-dixxiplina imma kien intransigenti mieghu u ma kienx jittrattah bhal ma kien jittratta ma prigunieri ohra u qatt ma tah spjegazzjoni ghaliex kien qieghed f'Divizjoni 6. Hu kien jitolbu biss li jinghata dak li kien dritt tieghu imma d-Direttur kien jghidlu issa naraw u dejjem gie negat.

Il-fatt li r-rikorrent kien mizmum taht sigurta' stretta f'Divizjoni 6 meta hu ma kienx qed jiskonta piena moghtija minn Qorti mhux necessarjament iqajjem awtomatikament kwistjoni taht l-artikolu 3 tal-Konvenzjoni, u lanqas il-fatt li hu kellu problemi ta' sahha ma jfisser li hu kellu jigi rilaxxjat, izda l-istat ghandu jassigura li persuna li tkun detenuta b'dak il-mod tkun mizmuma f'kondizzjonijiet kompatibbli mar-rispett tad-drittijiet fundamentali tieghu, u li mod kif jigu attwati dawk il-mizuri ma jassoggettawx lill persuna detenuta ghall tbatija u anzjeta li teccedi l-livell accettabbli ta' tbatija li wiehed jistenna meta persuna tkun detenuta f'habs u li l-istat ghandu jassikura li tinghata dik l-assistenza medika necessarja fic-cirkostanzi (ara Aerts vs Belgium 30/7/1998).

L-ilmenti tar-rikorrent dwar il-kondizzjoni li kien jinzamm fiha u l-prolungament eccessiv u mhux necessarju tar-rekluzzjoni ghandhom jigu konsidrati fl-assjem taghhom.

When assessing conditions of detention, account has to be taken of the cumulative effects of these conditions, as well as the specific allegations made by the applicant. Dougoz vs Greece 6/3/2001 u Peers vs Greece 19/4/2001

Fil-kaz in ezami l-Qorti ssib li fit-trattament li r-rikorrent ilmenta minnhu u meta tiehu l-ilmenti kollha fl-assjem taghhom u l-effett li kellhom fuqu fizikament u psikologikament, kien hemm elementi fl-ilmenti tar-rikorrent li jammontaw ghall trattament li wassal ghal ksur ta' dritt fundamentali tar-rikorrent li ma jigiex assogettat ghall trattament inuman u degradanti.

L-intimat kien jaf li r-rikorrent kien qed jigi trattat b'dak il-mod, izda minkejja dan u l-ilmenti tar-rikorrent, fuq medda ta' tmien xhur, ma hax il-passi kollha necessarji, fil-poter tieghu, biex iwaqqaf dan it-trattament. Ir-restrizzjonijiet ghalkemm imposti fuq ir-rikorrent minhabba sigurta', ma kienux proporzjonati ghall-finijiet li l-intimat ried jilhaq. Ghalhekk *a treatment of a detainee which in itself is inhuman does not lose its character through the mere fact that its only motive is the enhancement of security or the combat against crime*. (Van Dijk u Van Hoof Theory and Practice of the European Convention on Human Rights 2nd Ed pagna 229) : "

Kwantu ghat-talba tar-rikorrent li dina l-Qorti tiddikjara li l-agir ta' l-intimat kiser ukoll id-dritt fundamentali tieghu taht l-artikolu 39(5) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 6(2) tal-Konvenzjoni Ewropeja, l-Qorti l-ewwel nett tirrileva li dina t-talba u allegazzjoni tar-rikorrent ma gietx trattata mir-rikorrent u saret biss riferenza indiretta ghaliha fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu. Il-Qorti pero' tirrileva, li kif gja nghad il-fatt biss wahdu li persuna tigi mizmuma taht sigurta' stretta ma jfissirx awtomatikament li qed jigi lez xi dritt fundamentali. Fil-kaz in ezami rrizulta li gie lez id-dritt

fundamentali tar-rikorrent li ma jigix trattat b'mod inuman u degradanti imma dina l-konkluzzjoni ma tfissirx ukoll li gie lez d-dritt fundamentali l-iehor tal-presunzjoni ta' innocenza. Aktar u aktar meta r-rikorrent mhux qed jallega li b'dak li sar hu gie pregudikat fil-proceduri gudizzjari li saru kontra tieghu, imma li l-lanjanzi tieghu kienu jikkoncernaw principalment l-agir ta' l-intimat fil-konfront tieghu meta hu kien detenut fil-habs f'Divizioni 6.

Decizjoni

Ghal dawn il-motivi
Il-Qorti tiddeciedi
Billi ssib lill intimat Direttur tal-Habs hati ta' ksur ta' l-artikoli 36 u 3 tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni Ewropeja rispettivament fil-konfront tar-rikorrent,
u tikkundannah ihallsu s-somma ta' Lm1,500 (elf u hames mitt lira Maltin).
bhala rimedju ghal pregudizzju li sofra r-rikorrent.
Bl-ispejjez kontra l-intimat Direttur tal-Habs.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------